

DEFT. 1: PORTUGAL;

STRIJD EN

ONDERDRUKKING

DE DEMOKRATIE VAN LINKS

ON DE BAZETI

In tegenstelling tot wat men zou denken, is er weinig bekend over de werkelijke sociale toestand in Portugal. De bestaande informatie berust vooral op de mythe van de "nieuwe portugese democratie" en steunt zo de nieuwe machthebbers daar. Wat we te horen krijgen gaat vooral over de partijtwisten, verklaringen van poli-

tieke en militaire leiders, verkiezingen. Maar hoe staat het met de arbeidersklasse, met haar doelstellingen en haar strijd? Het is al een blijk van solidariteit met de arbeidersklasse als we proberen de muur van stilzwijgen die men om haar heen heeft opgetrokken trachten te verbrijzelen.

PORTUGAL VÓÓR DE 25-STE APRIL

De portugese maatschappij bevond zich in een staat van ontbinding. De regering verouderd, gekorrumpeerd, onbewooglijk, niet in staat zich aan te passen aan de behoeften van een moderne economie, verloor zelfs de steun van de meerderheid van de industriële en financiële bourgeoisie. Naast een achterlijk economie, een achterlijk bestuur en achterlijke publieke voorzieningen kwamen de onproduktieve oorlogswaardigheden en de inflatie. Behalve onder hun miserabele levensomstandigheden, gingen de arbeiders gebukt onder een militaire dienst van vier jaar in een oorlog die al 13 jaar duurde. Meer dan 1.000.000 van hen emigreerden naar de overige landen van Europa. Sinds de jaren '60 kwam er geen eind meer aan

de arbeidersstrijd in Portugal. De ontredde heersende klassen wisten de instelling van een "demokratische" maatschappij, met partijen en erkende vakbonden als uitlaatklep voor de uitharstingen van de arbeiders. Het leger, voor het grootste deel bestaand uit dienstplichtigen, had er genoeg van. De oorlog kon niet gewonnen worden en er ontwikkelde zich een massale oorlogswaardiging: 15.000 weerspanningen en deserteurs in tien jaar op een leger van 250.000 man. Degenen die de eideloze slachtpartijen gepleegd hadden, degenen die dat alles hadden laten gebeuren, werden van de ene dag op de andere "de hielden van de democratie". Hoe kan men praten over de crisis in het leger en over de "demokrati-

sche" kapiteins en ruygen over de massa van de weerspannigen en de deserteurs, die al heel lang tegen de oorlog waren ? In Portugal zijn de leid - Je "afri-

kaanse terroristen" van gisteren ontvangen in luxe hotels, terwijl aan de duizenden deserteurs nog steeds de volledige armatie geweigerd wordt!

DE ARBEIDERS IN BEWEGING

Wat betekent voor de arbeiders het einde van het fascisme ? Allereerst het verslaan van de onderdrukkingmacht, het einde van het geringeloof, de mogelijkheid om zich te verenigen, om vrijuit te discussiëren ! Een hevig verlangen om hun leven te veranderen ontstaat. Na de staatsgreep lijkt een verbetering van hun leven, een andere herverdeling van de sociale rijkdom, mogelijk. Dan springen de eisen als paddestoelen de grond uit, de fabrieken staan stil, men discussieert, men organiseert zich. Wóór alles wil men macht over zijn eigen leven, in de produktie. Men wil kunnen controleren. Maar wat ? En hoe ? Men eist zuivering van de verklikkers, onder de kleine bazen, de personeelchefs, men eist loonsverhogingen, mindere arbeidsuren, betaalde vakantie, opheffing van het tarief en bedrijfsveiligheid. De beweging breidt zich uit, vooral in de nieuwe industrie waar de arbeidersmassa's opgehoopt zijn en de PCP in de illegaliteit nog niet het zaad van het reformisme had kunnen uitstrooien (de tekstiel, de elektronika, de nieuwe metaal). Het zijn voor-

al de jonge arbeiders die de beweging vormen. De bourgeoisie is radeloos. Een landelijk minimumloon wordt ingesteld. Hoewel het ver onder de eisen ligt, wordt deze eerste stakingegolf er toch door ingedamd. Maar er ontstaat een nieuwe stakingegolf, zo begin juli, in de machtigste sectoren van de economie : bij de Post, bij de nieuwe fabrieken (Mabor, Toyota, CIM), bij de scheepswerven (Lisnave) bij Publieke Werken, bij de TAP, bij de kranten. Hier bevinden zich de grote concentraties arbeiders. Langzaam maar zeker ontdekken de arbeiders dat de "revolutie" niet voor hun gemaakt is. Men ontdekt "arbeiders-partijen" met tegen de arbeiders gerichte praktijken, men komt echter de rol van het democratische leger. Deze tweede stakingegolf stuit op het hardnekkige verzet van de staat, van de bourgeoisie en de machthebbende politieke machten (PCP, PS, PPD) en van het leger. De onderdrukking is hevig. De stakingbeweging is vernietigd gelijk met de afloop van de strijd bij de TAP, september 1974.

DE ORGANISATIE VAN DE STRIJD

De stakingen breken spontaan uit. Men kiest arbeiderskommissies. Het deelnemen aan de Algemene Vergadering van alle arbeiders van het bedrijf wordt massaal. Deze arbeiderskomitees nemen de strijd op tegen de oude vakbonden, die georganiseerd zijn naar beroep, zonder massabasis en met benoemde leiders. De arbeiderskommissies zijn werkdags-massa-organisaties. Zij zijn belast met taken die in de AV besproken zijn. Bijna overal verschijnen stakingskranten. De arbeidersrademocratie is aanvankelijk tamelijk sterk. Nieuwe direkte aktievormen komen op: onteigening en verkoop van produkten (Sogantal, Ural, Chaminha), soms gekombineerd met pogingen om te komen tot een gelijk "loon" en wisselende taakverdeling. Men wantrouwt onderhandelingen. De afvaardigingen naar de werkgevers of

naar het ministerie worden vaak vergezeld door massademonstraties. De eis van een zo nauw mogelijk, voortdurend contact tussen de massa en haar afgevaardigden is algemeen, evenals de "alles of niets" stemming (tekstiel, Lisnave, publieke werken, de bouw). Naarmate de onderdrukking groter wordt, verharderen de stakingen zich en politiseert zich een minderheid van de arbeiders. De arbeiderskommissies knopen kontakten met elkaar aan, de eisen worden meer politiek en meer gericht tegen "het algemeen belang", dat de PCP als beperking van de strijd (TAP) wil stellen. De organisatievormen worden radikaler (stakingskomitee met mandaat bij de TAP, straatdemonstraties door de arbeiders van de Lisnave, gebruik van machines en materiaal om een stakingskrant uit te geven). Tegen de onderdruk-

king in organiseert zich bij de TAP een kollektief van de meest strijdbare arbeiders. Uiteindelijk zal dit een kollektief met kontakten in verschillende bedrijven worden.

In het eerste kommunieké van Bedrijvenverbindingskomitee word gesteld:

"W" hebben gezien,

dat met de groei van de strijd na de 25ste april de vakbonden en de partijen zich van die strijd afzijdig houden en de strijd proberen kapot te maken. Daarom werd het noodzakelijk om kontakten tussen bedrijven te leggen en ervaringen tussen strijdende kameraden uit te wisselen" (Lissabon, 2/1/1975).

DE VERSTERKING VAN DE STAAT

Na de val van het oude régime leek het erop alsof het plaatselijk bestuur, de kommunikatiedia, het staatsapparaat in een zouden storten. Een ogenblik lang was er een nachtsvakuum. De reformistische krachten, de PCP en de PS haastten zich om met behulp van het leger de zorg voor "wet en gezag" over te nemen. De macht die de massa's in zichzelf ontdekt hadden, werd snel overgedragen aan deze "anti-fascistische" beroeps-politiekers. Terwijl ze door het oude régime werden beschouwd als "boeven" en "bandieten", veranderden ze nu, net als in de westerns in de nieuwe ordebewakers, de sheriff's. Door de ongehoorzaamheid en de opstand van de soldaten is hun mening veranderd; ze zijn alles gaan herwaarderen, het leger, het staatsapparaat, dat ze onmiddellijk veroverden, de fascistische vakbonden, waarvan ze de leiding overnamen. De reformisten zijn erop uit de stakingsbewegingen in te pakken. Ze willen de energie van de mensen leiden naar doeleinden waarover onderhandeld kan worden (lonen, wetswijzigingen) en die de bestaande instellingen onaangetaast laten. De reformisten voelen zich verplicht elke actie

te kleineren en te isoleren, die dreigt het systeem ter discussie te stellen of de bourgeoisie af te schrikken (zuiveringen in het openbaar bestuur en in de ondernemingen, eisen tegen de kapitalistische organisatie van de arbeid, opstanden in de gevangenis, het oprichten van bestuursorganen in de dorpen). Voor de reformisten is het ook zaak opnieuw de angst op te wekken die de massa na 50 jaar onderdrukking heeft afgeschud. Pas op voor de "provokateurs", voor de "avonturisten", "niet te ver gaan", "pas op voor het fascisme!".

Het staatsapparaat begint weer te werken onderdrukkende wetten worden uitgevaardigd, zoals de stakingswet (verbod om te posten, verboden te bezetten, verboden te staken voor politieke doeleinden, enz.). Als de arbeiders niet blijken toe te geven, wordt de onverhulde militaire onderdrukking in werking gesteld (TAP, LISNAVE). In deze begintijd is de bourgeoisie vóór de PCP en het leger. Dit fraaie stel is het erover eens dat "men de orde herstellen moet. Er moet gewerkt worden!".

HET LEGER

De kapiteinsbeweging MFA, die vaak wordt voorgesteld als "demokratisch", is niets anders dan een sterke onderdrukkingssmacht in dienst van de democratie en de orde van de bazen en de politici, van de heersende klasse. De feiten spreken boekdelen.

Tijdens de eerste stakingen, als de arbeiders hen nog als bondgenoten zien, komen de kapiteins naar de bedrijven om "onderhandelaartje" te spelen. Hun doel is de arbeiders te verdelen. Men dwingt tot stemming (FINEX), men doet voorstellen om het werk weer te laten

hervatton. "Wie wil er wel, wie wil er niet werken?" brengt men naar voren als voorstellen waarover gestemd moet worden in de staking van de arbeiders van CIM-Cacém tegen de ontslagen. Ze misleiden en manipuleren de NV-en en de arbeiderskommissies. De kapiteins proberen de radikaalste arbeiders van de massa te scheiden. In de samenleving vorst het leger de nieuwe politie; men schiet op opstandige gevangenen in de gevangenis van Lissabon (juli 1974). Tijdens de staking van de post (CTT) komt de kwestie van het direkte ingrijpen in de stakingen aan de orde. Twee jonge dienst-

plichtigen die weigeren de orders op te volgen, om in te grijpen bij de staking, worden in het kachot gezet ! Dat is dan meteen een voorwendsel om orde op zaken te stellen in het leger zelf; de soldaten zouden zich te vaak tijdens demonstraties onder de menigten mengen. De PCP is het ermeê eens dat in het leger orde moet heersen. In *Espresso* van 22/6/'74 zegt een lid van de PCP: "Geen enkel land, zelfs niet de landen die al lang democratisch zijn, kan toestaan dat binnen het leger openlijk opgeroepen wordt tot desertie". Tijdens de tweede staking-golf wordt het leger erop uit gestuurd om de bazen en het bezit te beschermen, zoals in het geval van de krant *"Jornal do Comercio e Sogantal Costa"*. Bij de TAP wordt de onderneming onder militaire discipline geplaatst en 200 arbeiders worden op grond van het militaire tuchtrecht geschorst ! Als de 6.000 arbeiders van de scheepswerven door Lissabon willen demonstreren voor de zuivering van de personeelschef, worden ze gekonfronteerd met para's, die zich uiteindelijk voor hun vastberadenheid terugtrekken. Dan gebeurt het dat de plaatselijke militanten van de PCP pilsjes uitdelen onder de para's. Uit kommando's rechtstreeks uit Afrika, beroepsvoordenaars, wordt een speciale onderdrukkingmacht gevormd, de COPCON. De COPCON verhoort arbeiders-"leiders" (TAP en Soares da Costa), haalt bij krantenredakties foto's van demonstraties weg om mensen te kunnen identificeren (volgens het journalistenblad *"Caixa Alta"*). De para's marcheren regelmatig in de volkswijken en krottenwijken (Casal Ventoso) van Lissabon. Dat alles dient om de "demokra-

tie" te verdedigen ! De PCP bevestigt : "Het volk en de MFA moeten verenigd worden ! "Het is eerder een vereniging onder dwang ! Alle kritiek op het leger is verboden. De krant *"Comercio do Puncal"* wordt verboden, omdat ze, voorzien van een kritisch commentaar, de salarisverhogingen publiceerde, die de kapiteins zich "permitteerden" (laten we niet vergeten dat de arbeiders zich moeten opofferen, want de "economie" loopt gevaar, of niet soms !). Een krant die herinnerde aan de massamoorden tijdens de oorlog krijgt een boete opgelegd (O Raio de Covilha). In het leger zelf zien de soldaten en jonge studenten, dat er niets veranderd is. De "demokratische" kapiteins zien de discipline en de hiërarchie in het leger als volgt: "...de Chef doet zich gelden zonder anderen het zwijgen op te leggen. Als hij van mening wisselt met zijn ondergeschikten draagt dat bij tot zijn persoonlijke verrijking... De demokratische eede die na de 25ste april gewettigd moet worden vereist, meer dan ooit, een sterke discipline... Meer dan ooit moet de militaire HIËRARCHIE aanvaard en versterkt worden, op basis van verantwoordelijkheid en bewaste medewerking..." (Nr. 3 van de krant van de MFA, Lissabon, 25 oktober 1974). In december 1974 gaan de dienstplichtigen in Mafra (buitenvijk van Lissabon) in staking tegen de gevangenzetting van zes soldaten en onderofficieren die het gewaagd hadden kollektief de film *"Fantaserkruiser Poteskin"* te bespreken. "Geen politiek in het leger". Behalve als het de politiek is van de PCP en van de kapiteins ! Geen afwijkingen : 600 onderofficieren zijn gedegradeerd en naar andere eenheden gezonden. De democratie is gerod !

DE PRAKTIJEN VAN DE PCP

Het is moeilijk een keuze te maken uit de lange lijst met verraderlijke praktijken van de PCP ! Vóór de 25ste april bevonden de militanten van de PCP zich vaak vooraan in de strijd als zij kans zagen de strijd om te buigen naar een anti-fascistisch front met de liberale en verlichte burgerij. Na de staatsgreep bevindt de PCP zich in het overheidsapparaat, samen met de kapiteins. De belangrijkste rol van de PCP is nu geworden de beweging van opstand en staking "binnen het kader van het mogelijke" te beperken. Ze begint an te sporen tot waakzaamheid tegen "provokateurs", ze be-

schuldigt de radikaalste arbeiders ervan zich door de fascistten te laten manipuleren (de bakkerij-arbeiders, de vissers, de arbeiders bij het openbaar vervoer in Lissabon). Via de vakbondleiding die de PCP controleert (bakbedienden, spoorwegwerkers) organiseert ze straatdemonstraties tegen de "staking om de staking" in juni 1974. Maar tijdens de post-staking van juli 1974 gaat de partij het verzet in haar akties tegen de arbeiders. Met de kleine middenstand en woedende bevolkingsdelen organiseert ze demonstraties tegen de staking in Visou en Porto. Stakers worden met geweld aange-

vallen en van fascisme beschuldigd. In de oude kommunistische distrikten (b.v. bij de mijnen van Aljustrel) presteert de partij de arbeiders tegen de staking gerichtte petitie te tekenen en probeert ze bezette postkantoren te omsingelen. Het beeld van de partij ondergaat in de ogen van de radikaalste arbeiders een verandering, vooral in de grote industriekoncentraties. Kommunistische militanten aan de basis verscheuren hun lidmaatschapskaarten. Maar niet weinig kleinburgers voegen zich bij de partij van de orde en het "realisme". Bij de oudere arbeiders, in de oude industriedistrikten, blijft de PCP nog erg diep geworteld (kleinmetaal, mijnen, landarbeiders, enz...).

Tijdens de tweede stakingsgolf doet zich hetzelfde voor. Tijdens de staking bij de krant "Jornal do Comercio" worden alle krantedrukkerijen door een solidariteitsstaking getroffen. Alleen een krant die door de PCP gecontroleerd wordt (O Século) wordt gedrukt en hij is alken niet op straat gekomen door de postende drukkerij-arbeiders. De arbeiders van het "Jornal do Comercio" waren woedend! In hun stakingskrant heet het: "De PCP heeft, net als alle andere hiërarchisch en vertikaal georganiseerde partijen, slechts belang in het vormen van een macht, die, als het moment gekomen is, de machtsposities verdelen zal onder zijn komitees, de bazen, de artijdbaren om zo een nieuwe morele orde te vestigen, waarvan het devies luidt: "bevoorrchting van enkelen en de rest aan het werk!" (Lissabon, september 1974)."

Bij de TAP neemt de PCP een besluite houding tegen de staking aan. Ze wil de macht van de arbeiders verzuigen in de massa van de bomtten. Ze steunt het militaire ingrijpen en de militanten van de PCP spelen voor "gale" onderkruipers tijdens de stiptheidsaktie die erop volgt. De partij weet waar het op aankomt.

DE TERUGGANG VAN DE STRIJD

De economische situatie is op het ogenblik zeer ernstig. De kleine ondernemingen, die in de portugese economie erg belangrijk zijn, zijn niet in staat loonsverhogingen op te vangen, zelfs geen geringe. Het nationale en internationale

Maar de PCP is niet alleen aanwezig in de fabrieken. Naar kaders controleren het het Ministerie van Arbeid, waar ze, steeds opnieuw proberen de vertegenwoordigers van de arbeiders te mangelen, proberen hun van hun basis te scheiden, waar ze voorstellen de eisen aan te passen "voor het welzijn van de natie". Het komt vaak voor dat afgevaardigde arbeiders tijdens onderhandelingen met de werkgevers aan tafel kaders van de PCP aantreffen, die daar zijn "omdat ze goed op de hoogte zijn van de problemen van de arbeiders", zoals in het geval van de PTT. Trouwens, het zijn dezelfde kaders die in de auto van de direktie naar de stakingsposten rijden om de arbeiders te vragen zich van de poorten terug te trekken (Mabor). Ook zijn ze direktielid geworden, zoals bij de Spoorwegen, of personeelschef, zoals bij het Openbaar Vervoer in Lissabon. Zo praat een kommunistische personeelschef: "We leven onder kapitalistische heerschappij en niet in het socialisme. De ondernemingen hebben eigenaars. Het is niet aan de arbeiders te beslissen wie wel of niet moet werken. Daarvoor, mijne heren, moeten jullie wat anders doen - een revolutie maken - en aan de eigenaars de mogelijkheid te kommanderen onttrekken".

Op de portugese universiteiten, waar een hevige strijd woedt tussen groepen naoefstische en kommunistische studenten, controleert de PC het bestuur. Twee kranten met een hope oplage (O Século en Diário de Lisboa), radiostations en de t.v. worden beheerst door journalisten van de PCP. Hoewel de PC geen economische macht heeft, zoals in Chili door de nationalisaties, heeft de PC in Portugal een grote macht door het beheer over de arbeidskracht (vakbonden, Ministerie van Arbeid, personeelschefs) en door de organen van de ideologische beheersing (de universiteit en de media).

privé-kapitaal weigert te investeren. Dit alles veroorzaakt vele ontlagen en bedrijfsluitingen. De internationale crisis van het kapitaal heeft een ontzettende uitwerking op een zo wankelende economie als de portugese.

Aan de andere kant houdt een enorme onproduktieve sektor (staatsbureaucratie, 3de sektor, het leger) zijn salarissen op een betrekkelijk hoog peil. De inflatie en de werkloosheid zijn levensgrote problemen voor de arbeiders. Daar komt nog bij de ondordrukking van de laatste grote stakingen, zoals bij de TAP. De PCP speelt in op deze atmosfeer, versterkt de angst om te strijden, doet beroep op "nationale reddingspogingen" tegen de crisis, die volgens de PCP met opzet door 12 kapitalistische families uitgelokt werd.

In de fabrieken keert men terug tot de verdedigende traditionele vakbondsactie, men wordt zelfs weer lid van de PCP. De meeste strijdorganisaties (de arbeiderskommissies) zijn ingepakt in nieuwe bonden in oprichting (in de meest strijdbare sectoren van de economie: de textiel, elektronika, chemie, PTT). De terugval van de massastrijd verandert die organen in strijdperken voor de politieke groepen, zoals in de scheepswerven. De PCP neemt

de leiding van de vakbonden en van de vakoentrale over. Later is er sprake van een kommunistische Eerheidsvakoentrale, de enige die door de Staat erkend wordt. Als dank voor bewezen diensten: De enige radicale arbeidersgroepen zijn te vinden in het reeds eerder genoemde Bedrijvenverbindingskomitee dat vaak 200 deelnemers heeft. Maar het isolement, waarin het komitee zich bevindt, leidt ertoe dat men de bestaande vakbonden wil heroveren. Maar het overleven van dergelijke strijdkiemen en het bestaan van een krachtige linkse vakbeweging (textiel, grootmetaal, elektronika, de bouw, PTT) zijn tekenen van een nieuwe lente in de ervaringen van de arbeiders. Alleen de toekomst kan ons zeggen of deze kiemen zullen leiden tot een nieuwe golf van strijd of dat zij geheel ingepast zullen worden in de oude wijze van vakbondstrijd.

DE DEKOLONISATIE

Na 13 jaren van opstand en strijd tegen het kolonialisme, worden de gekoloniseerde volkeren "onafhankelijk": Maar wat betekent dat? De nationalistische organisaties nemen met toestemming van het portugees leger de staatsmacht in handen. Waar ze zich gemakkelijk met de nieuwe natie kunnen identificeren (Guinée, Mozambique) is de overgang gemakkelijk.

In Angola, waar de nationalistische organisaties verdeeld zijn door de stamgrenzen, wordt dit uitgebuit door het wereldkapitaal. Angola is één der belangrijkste olieproducenten van zwart Afrika. Op het ogenblik zijn de 3 "bevrijdingsorganisaties" in een hevige onderlinge strijd verwickeld, net als lachende dorde het imperialistische kapitaal. De FVLA wordt gesteund door het onder Amerikaanse invloed staande Zaïre en China. De "marxistische" MPLA geniet steun van de Sowjet Unie, UNITA, de kleinste beweging, heeft zich ook al in de strijd gestort in de hoop buitenlandse steun te krijgen. De volksmassa's, uitgehongerd door de oorlog en de oliende, jaichen eerst de ontwikkelingen toe, maar al snel laten de

nieuwe meesters hen weten dat "onafhankelijkheid" niet betekent het huis van de blanke kraken. Er moet gewerkt worden om het land opnieuw op te bouwen, om de nieuwe bureaucraten te betalen, om kapitaal te akumuleren. Einde van de koloniale ondordrukking, maar verhoging van de uitbuiting, dat betekent onafhankelijkheid voor de massa's die het kolonialisme in een wanhopige staat achter zich laat. Voor degenen die het daar niet mee eens zijn, zijn er de troepen van de nationalistische bewegingen, deze "kampioenen van de bevrijding", in de straten en de krottenwijken. Nu al moet men de orde, het eigendom dat van de blanken blijft, en van een kleine zwarte bourgeoisie, respecteren. Op het ogenblik van de mislukte staatsgreep van zwarte kolonisten in Mozambique, september 1974, vernietigden de strijdkrachten van het Frelimo en de Portugezen met veel geweld de verzetbeweging van de zwarte arbeiders van de krottenwijken van Lourenço Marques. Er waren minstens 200 doden aan de kant van de zwarte bevolking.

De strijd tegen het kolonialisme loopt af, de strijd tegen de kapitalistische uitbuiting gaat door, maar op een ontzettend laag pitje!

DE POLITIEK

In de hierboven beschreven fase van teruggang van de strijd en het weer opnieuw opkomen van de angst, van een algemene aanpassing, in die fase vinden de politieke botsingen plaats. Tijdens de voorbereidingen van de verkiezingen worden de politieke tegenstellingen opgeblazen. De bourgeoisie is zo doodsbensel voor de PCP, dat ze niet in staat is haar gewicht in de schaal der verkiezingen te gooien. De nationalisatieplannen en de invloed van de PCP op het economisch apparaat jaagt de bourgeoisie zo de stam op het lijf, dat ze moet leunen op de belangen van de Europese en Amerikaanse bourgeoisie.

De PS staat in contact met de Duitse en Scandinavische sociaal-demokraten, in wie het respect voor de bourgeoisie diep geworteld is. Deze PS is samen met spinolistische stromingen de enige troef van de bourgeoisie. In het leger vindt men dezelfde tegenstellingen tussen communisten en socialisten terug en ook daar worden ze met de dag heviger. Linkse groepen, Maoïsten en Socialistisch Links (voortgekomen uit de PSU) hebben zich met de strijd verbonden, maar alleen uit opportunistische, met het doel de meest strijdvaardige arbeiders in hun organisatie op te nemen of om de nieuwe linkse vakbonden te controleren. Als de strijd terugvalt kunnen ze niet anders dan voorstellen terug te keren naar het oude principe van de machtsverdracht per verkiezingen.

Wat betreft de discussie over de vraag van de Eenheidsvakbeweging of een pluralisme in de vakbeweging moet zijn, moeten we goed onderscheiden, welke belangen hierin een rol spelen:

-1- De PC en de PS zijn het op dit punt niet met elkaar eens, wat gepresenteerd wordt als een geschil om de vakbondsdemocratie. Maar dat is flauwekul want de PS verbindt zich steeds meer met rechtse krachten en is niet minder autoritair dan de PC. In werkelijkheid zoeken beide

naar een vakbondsbasis voor hun politieke macht. De PC wil de macht die ze al over de Eenheidsvakcentrale heeft behouden en verder uitbreiden. De PS wil andere vakbonden in het leven roepen met hetzelfde doel. De arbeiders dienen hier slechts als voetvolk.

-2- De strijdvaardige arbeiders denken vaak dat de verrotte vakbonden van binnenuit veranderd kunnen worden, dat men de vakbondstop ten behoeve van de arbeidersstrijd veroveren kan. Sommigen van hun denken dat het gemakkelijker is in een pluralistische vakbeweging, anderen denken dat het toegenovergestelde waar is.

-3- Maar de radikale zelfstandige acties ontwikkelen zich op hun eigen grondslag. Dwaars door de verschillende vakbondorganisaties heen, erbinnen en erbuiten. De strijdende arbeiders hebben geen direct belang in de vooral "politieke" strijd om de Eenheidsvakcentrale. Het gaat niet om hun macht en de strijd is dus "politiek" in de traditionele betekenis.

Veel dingen gebeuren in Portugal . Maar voor de arbeiders is de ontwikkeling van een machtige beweging van gezamenlijke strijd met als doel de verandering van hun eigen levensomstandigheden, verkipt. Voor de toekomst blijft over een ervaring : democratische basisorganisaties, die een directe actie mogelijk maken, die de arbeiders in staat stellen hun creatieve vermogens te ontwikkelen, hun mentaliteit te veranderen. De linkse politieke krachten gebruiken elke actie om de arbeiders de macht die ze zelfstandig ontwikkeld hebben, weer uit handen te slaan om een burgerlijke staat en een burgerlijke democratie te vestigen. En dat alles gebeurt, in het belang van de "nationale economie", in het "nationaal belang". Het leger blijft wat het is, de onderdrukingsmacht in dienst van de staat en van het kapitalisme, of dat nu een min of meer reformistische gedaante aanneemt doet er niet toe !